

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. rugsėjo 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis – Nevykdymo pagrindai – 3 straipsnio 2 punktas – *Ne bis in idem* principas – Sąvoka „ta pati veika“ – Konkrečių neatskiriama tarpusavyje susijusių aplinkybių visuma – Prašomo perduoti asmens sukčiavimas, vykdytas dviejose valstybėse narėse per du atskirus juridinius asmenis, dėl kurio nukentėjo skirtingi asmenys“

Byloje C-164/22

dėl *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija) 2022 m. kovo 2 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. kovo 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio vykdymo; orderis išduotas dėl

Juan,

dalyvaujant

Ministerio Fiscal,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, teisėjai P. G. Xuereb, T. von Danwitz, A. Kumin (pranešėjas) ir I. Ziemele,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Juan, atstovaujamo *abogada* M. Díaz Perales ir *procurador* R. Rodríguez Nogueira,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gavela Llopis,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Baquero Cruz ir M. Wasmeier,

* Proceso kalba: ispanų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 45 straipsnio, 49 straipsnio 3 dalies ir 50 straipsnio, Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo, pasirašytos 1990 m. birželio 19 d. Šengene (Liuksemburgas) ir įsigaliojusios 1995 m. kovo 26 d. (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9 toliau – KŠSĮ), 54 straipsnio, 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584), 4 straipsnio 6 punkto, 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose (OL L 220, 2008, p. 32) ir 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/909/TVR dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, 2008, p. 27), 8 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas Ispanijoje vykdant Europos arešto orderį, kurį išdavė *Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa, Juízo Central Criminal de Lisboa, Juiz 16* (Lisabonos apygardos teismo Lisabonos centrinio baudžiamųjų bylų teismo šešioliktoji kolegija, Portugalija), siekiant įvykdyti Juan už sukčiavimą sunkinančiomis aplinkybėmis skirtą laisvės atėmimo bausmę.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

KŠSĮ

- 3 KŠSĮ III antraštinės dalies 3 skyriuje „*Ne bis in idem* principo taikymas“ esančiame 54 straipsnyje numatyta:

„Asmuo, kurio teismo procesas vienoje [s]usitariančiojoje [š]alyje yra galutinai baigtas, už tas pačias veikas negali būti persekiojamas kitoje [s]usitariančiojoje [š]alyje, jei bausmė paskirta, ji jau įvykdyta, faktiškai vykdoma arba pagal nuosprendį priėmusios [s]usitariančiosios [š]alies įstatymus neb gali būti vykdoma.“

Pagrindų sprendimas 2002/584

- 4 Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnyje „Europos arešto orderio privalomo[jo] nevykdymo pagrindai“ nustatyta:

„Vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija (toliau – vykdančioji teisminė institucija) atsisako vykdyti Europos arešto orderį šiais atvejais:

<...>

- 2) jei vykdančiajai teisminei institucijai yra pranešta, kad prašomam perduoti asmeniui kurioje nors valstybėje narėje yra priimtas galutinis teismo sprendimas už tą pačią veiką, jei paskyrus bausmę, toji bausmė yra atlikta arba atliekama, arba nebegali būti atlikta pagal nuteisusios valstybės narės įstatymus;

<...>“

- 5 Šio pagrindų sprendimo 4 straipsnyje „Europos arešto orderio neprivalomo[jo] nevykdymo pagrindai“ numatyta:

„Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį:

<...>

- 6) jei Europos arešto orderis yra išduotas, siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas, ir toji valstybė imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal savo vidaus teisę;

<...>“

Ispanijos teisė

- 6 2014 m. lapkričio 12 d. *ley orgánica 7/2014, sobre intercambio de información de antecedentes penales y consideración de resoluciones judiciales penales en la Unión Europea* (Organinis įstatymas Nr. 7/2014 dėl keitimosi nuosprendžių registrų informacija ir atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungoje) (BOE, Nr. 275, 2014 m. lapkričio 13 d., p. 93204) 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„<...> Kitų valstybių narių priimti galutiniai apkaltinamieji nuosprendžiai nedaro poveikio toliau išvardytiems sprendimams ir dėl jų šie sprendimai negali būti panaikinami ar peržiūrimi:

- a) anksčiau Ispanijos teismų priimti galutiniai sprendimai ir su jų vykdymu susiję sprendimai;
- b) apkaltinamieji nuosprendžiai, priimti vykstant vėlesniems procesams Ispanijoje dėl nusikalstamų veikų, padarytų prieš kitos valstybės narės teismui priimant apkaltinamąjį nuosprendį;

- c) nutartys, kurie buvo priimtos arba turi būti priimtos pagal *Ley de Enjuiciamiento Criminal* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 988 straipsnio trečią pastraipą, kurioje nustatyti bausmių, įskaitant nurodytas b punkte, vykdymo apribojimai.“
- 7 Baudžiamojo proceso kodekso 988 straipsnio trečioje pastraipoje iš esmės nustatyta, kad tuo atveju, kai ne vieną nusikalstamą veiką padaręs asmuo buvo nuteistas keliuose procesuose už veikas, dėl kurių galėjo būti pradėtas vienas procesas, taikomos *Código Penal* (Baudžiamasis kodeksas) 76 straipsnyje nustatytos ribos. Pagal pastarąjį straipsnį ilgiausia faktinio bausmės vykdymo trukmė negali viršyti laikotarpio, trigubai ilgesnio už griežčiausios bausmės trukmę, ir iš esmės negali viršyti 20 metų.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 Prašomas perduoti asmuo, Ispanijos pilietis, buvo suimtas Ispanijoje, ten jis atlieka vienuolikos metų ir dešimties mėnesių laisvės atėmimo bausmę. 2018 m. liepos 13 d. *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija) nuosprendžiu ši bausmė jam buvo skirta už sukčiavimą sunkinančiomis aplinkybėmis ir pinigų plovimą; šis nuosprendis iš dalies panaikintas 2020 m. kovo 4 d. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) sprendimu (toliau – Ispanijos teismo sprendimas).
- 9 2020 m. sausio 20 d. *Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa, Juízo Central Criminal de Lisboa, Juiz 16* (Lisabonos apygardos teismo Lisabonos centrinio baudžiamųjų bylų teismo šešioliktoji kolegija) nuosprendžiu prašomam perduoti asmeniui taip pat buvo paskirta šešerių metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė už sukčiavimą sunkinančiomis aplinkybėmis (toliau – Portugalijos teismo sprendimas). Taigi dėl jo buvo išduotas Europos arešto orderis, siekiant įvykdyti šią bausmę, ir perduotas kompetentingoms Ispanijos valdžios institucijoms (toliau – nagrinėjamas Europos arešto orderis).
- 10 Iš nagrinėjamo Europos arešto orderio matyti, kad prašomas perduoti asmuo nuo 2001 m. gegužės 30 d. buvo Portugalijoje įsteigtos bendrovės (toliau – Portugalijos bendrovė) valdybos pirmininkas; visos šios bendrovės akcijos priklausė Ispanijoje įsteigtai bendrovei (toliau – Ispanijos bendrovė), kurios valdybos pirmininkas prašomas perduoti asmuo taip pat buvo nuo 2001 m. sausio 29 d.
- 11 Pagrindinė veikla, kurią Portugalijos bendrovė vykdė Portugalijoje, buvo tokia pati kaip ir Ispanijos bendrovės Ispanijoje vykdyta veikla, t. y. investicinių produktų, su kuriais buvo susieta garantija, kad pasibaigus sutartyje nustatytam laikotarpiui jie bus išpirkti už investuotą kapitalą atitinkančią sumą, pridėjus didesnę grąžą, nei paprastai siūlo finansų įstaigos. Tačiau iš tiesų ši veikla maskavo piramidinę sukčiavimo sistemą.
- 12 Kadangi privatūs asmenys masiškai įsigijo šiuos investicinius produktus, Portugalijos bendrovė galėjo itin sparčiai augti ir plėstis. Po to, kai 2006 m. balandžio mėn. pabaigoje Ispanijos teisminės institucijos atliko tyrimą dėl Ispanijos bendrovės, ši bendrovė tų pačių metų gegužės mėn. nutraukė savo veiklą Ispanijos teritorijoje.
- 13 Kai dėl Portugalijos teisminių institucijų įsikišimo Portugalijos bendrovė taip pat nutraukė lėšų rinkimo veiklą, ji nustojo vykdyti ir su išpirkimu susijusius įsipareigojimus investuotojams, todėl jie visi galiausiai patyrė didelių finansinių nuostolių.

- 14 Šiomis aplinkybėmis 2021 m. gruodžio 20 d. nutartimi *Juzgado Central de Instrucción no 1 de la Audiencia Nacional* (Nacionalinio teismo Centrinis ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 1, Ispanija) atsisakė vykdyti nagrinėjamą Europos arešto orderį, motyvuodamas tuo, kad prašomas perduoti asmuo yra Ispanijos pilietis, ir nusprendė Portugalijoje skirtą bausmę vykdyti Ispanijoje.
- 15 Prašomas perduoti asmuo dėl šios nutarties pateikė apeliacinį skundą *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; šis asmuo teigia, kad faktinės aplinkybės, dėl kurių priimtas Ispanijos teismo sprendimas, yra tos pačios, dėl kurių buvo priimtas Portugalijos teismo sprendimas, ir remiasi *ne bis in idem* principo pažeidimu. Todėl, anot šio asmens, nei nagrinėjamas Europos arešto orderis, nei Portugalijos teismo sprendimas negali būti įvykdyti.
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad tiek iš faktinių aplinkybių aprašymo, tiek iš Ispanijos teismo sprendimo motyvų matyti, kad šis sprendimas iš esmės susijęs su Ispanijos bendrovės Ispanijoje įvykdytu sukčiavimu. O Portugalijos teismo sprendimas iš esmės susijęs su veikla, kurią Portugalijos bendrovė vykdė tik Portugalijos teritorijoje. Be to, abiejuose teismo sprendimuose nurodyti nukentėjusieji asmenys nėra tie patys, o veikas padarę asmenys tik iš dalies sutampa. Taigi, atsižvelgdamas į Ispanijos jurisprudenciją dėl *ne bis in idem* principo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas linkęs manyti, kad nagrinėjamu atveju „idem“ sąlyga nėra įvykdyta.
- 17 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad net darant prielaidą, jog tai nėra situacija, kuriai esant būtų taikomas *ne bis in idem* principas, vis dėlto reikia konstatuoti, kad šiuo atveju egzistuoja veikų, kurios gali būti kvalifikuojamos kaip „tęstinė nusikalstama veika“, kaip tai suprantama pagal Ispanijos baudžiamąją teisę, visuma. Tokia tęstinė nusikalstama veika ir toliau apimtų visas šias veikas, įskaitant padarytas Portugalijoje, ir joms turėtų būti taikoma viena bausmė.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai už tęstinę nusikalstamą veiką sudarančias veikas buvo vykdomas baudžiamasis persekiojimas dviejose skirtingose bylose ir priimti du atskiri teismų sprendimai dviejose valstybėse narėse, nei Ispanijos, nei Sąjungos teisėje nenumatyta tvarkos, kurios reikia laikytis nustatant bausmės viršutinę ribą.
- 19 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad nagrinėjamu atveju jis taip pat negali taikyti Baudžiamojo proceso kodekso 988 straipsnio trečioje pastraipoje numatyto Ispanijos teisėje taikomo bausmių subendrinimo mechanizmo, kad būtų laikomasi bausmių proporcingumo principo.
- 20 Bet kuriuo atveju tokia situacija ne tik pažeistų bausmių proporcingumo reikalavimą baudžiant už nusikalstamas veikas, numatytą Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje, bet ir būtų nepaisoma teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principo, numatyto Pamatiniame sprendime 2008/909, ir atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse, kaip numatyta Pamatiniame sprendime 2008/675, taip pat pakenktų Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatų, visų pirma jo 4 straipsnio 6 punkto, veiksmingumui, nes sukeltų pasekmių laisvam Sąjungos piliečių judėjimui.

- 21 Tokiomis aplinkybėmis *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar nagrinėjamu atveju susiklosto [Chartijos] 50 straipsnyje ir [KŠSI] 54 straipsnyje nurodyta „bis in idem“ situacija, nes nagrinėjama ta pati veika, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teismų jurisprudenciją, ar, priešingai, tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vadovaudamasis šiame sprendime išdėstytais principais, nes tai yra viena tęstinė nusikalstama veika (be kita ko, įvertinti būtinybę subendrinti bausmes ir apriboti bausmės trukmę pagal proporcingumo kriterijus)?
 2. Jeigu nėra „bis in idem“ situacijos, nes veika nėra visiškai tapati, vertinant pagal šiame sprendime nustatytus kriterijus:
 - a) ar, atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, [Organinio įstatymo Nr. 7/2014], kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Sąjungos teisės nuostatos, 14 straipsnio 2 dalyje aiškiai numatyti kitų Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų padarinių ribojimai yra suderinami su Pamatiniu sprendimu 2008/675, Chartijos 45 straipsniu bei 49 straipsnio 3 dalimi ir su teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo Sąjungoje principu?
 - b) Ar aplinkybė, kad Ispanijos teisėje nėra procedūros ar mechanizmo, leidžiančio pripažinti kitose Sąjungos valstybėse narėse priimtus teismo sprendimus, subendrinti ir adaptuoti bausmes ar riboti jų trukmę taip, kad būtų užtikrintas jų proporcingumas, kai užsienyje priimtas sprendimas turi būti įvykdytas Ispanijoje ir jis priimtas dėl veikų, kurios turi tęstinumo ryšį arba yra kitaip susijusios su kitomis veikomis, už kurias baudžiama Ispanijoje ir dėl kurių yra priimtas apkaltinamasis nuosprendis, prieštarauja Chartijos 45 straipsniui ir 49 straipsnio 3 daliai, siejamiems su Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktu ir Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 1 ir 2 dalimis, ir apskritai teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo Sąjungoje principui?“

Procesas Teisingumo Teisme

- 22 Remdamasis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsniu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė nagrinėti šį prašymą pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Grįsdamas šį prašymą šis teismas nurodė, kad pagrindinė byla yra „baudžiamoji byla, kurioje suinteresuotasis asmuo yra laikomas įkalinimo įstaigoje, kur atlieka tam tikrą terminuotą bausmę, ir nežino, kiek laiko galiausiai turės atlikti laisvės atėmimo bausmę; tai taip pat turi įtakos jo bausmės vykdymo tvarkai, leidimui išeiti, jo bausmės lygio pokyčiams ir laiko, kada jis gali būti paleistas lygtinai paskutiniame bausmės vykdymo etape, apskaičiavimui“.
- 23 2022 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, nusprendė netenkinti šio prašymo, nes neįvykdytos Procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytos skubos sąlygos.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 24 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Tai, kad nacionalinis teismas formaliai pateikė prejudicinį klausimą, nurodydamas tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui visų aiškinimo aspektų, kurie gali būti naudingi sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar tas teismas juos nurodė savo pateiktuose klausimuose. Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos ir, be kita ko, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti Sąjungos teisės klausimus, aiškinotinus atsižvelgiant į bylos dalyką (2022 m. birželio 22 d. Sprendimo *Volvo ir DAF Trucks*, C-267/20, EU:C:2022:494, 28 punktą).
- 25 Nagrinėjamu atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2021 m. gruodžio 20 d. nutartimi *Juzgado Central de Instrucción no 1 de la Audiencia Nacional* (Nacionalinio teismo Centrinis ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 1, Ispanija) atsisakė vykdyti nagrinėjamą Europos arešto orderį, motyvuodamas tuo, kad prašomas perduoti asmuo yra Ispanijos pilietis, ir nusprendė Portugalijoje skirtą bausmę vykdyti Ispanijoje. Vis dėlto remdamasis, be kita ko, Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punktu, prašomas perduoti asmuo ginčija šią nutartį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ir teigia, kad reikia atsisakyti vykdyti nagrinėjamą Europos arešto orderį, nes dėl jo valstybėje narėje buvo priimtas galutinis teismo sprendimas už tą pačią veiką.
- 26 Šiomis aplinkybėmis nereikia priimti sprendimo dėl Chartijos 50 straipsnio ir dėl KŠSI 54 straipsnio ir konstatuoti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdyti valstybės narės išduotą Europos arešto orderį, kai nusikalstama veika, už kurią dėl prašomo perduoti asmens buvo priimtas galutinis teismo sprendimas vykdančiojoje valstybėje narėje, ir nusikalstama veika, dėl kurios vykdomas šio asmens baudžiamasis persekiojimas išduodančiojoje valstybėje narėje, pagal vykdančiosios valstybės narės teisę kvalifikuotinos kaip „tęstinė nusikalstama veika“.
- 27 Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punkte įtvirtintas privalomojo nevykdymo pagrindas, pagal kurį vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija turi atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, jeigu jai pranešta, kad dėl prašomo perduoti asmens kurioje nors valstybėje narėje yra priimtas galutinis teismo sprendimas už tą pačią veiką, jei paskirta bausmė yra atlikta arba atliekama, arba nebegali būti atlikta pagal nuteisusios valstybės narės įstatymus.
- 28 Šia nuostata siekiama išvengti, kad asmuo būtų iš naujo persekiojamas arba teisiamas pagal baudžiamąją teisę už tą pačią veiką; ji atspindi Chartijos 50 straipsnyje įtvirtintą *ne bis in idem* principą, pagal kurį niekas negali būti du kartus teisiamas ar baudžiamas už tą pačią nusikalstamą veiką (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *AY (Arešto orderis – Liudytojas)*, C-268/17, EU:C:2018:602, 39 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 29 Taigi viena iš atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį sąlygų, nurodyta Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punkte, yra ta, kad dėl prašomo perduoti asmens „už tą pačią veiką“ turi būti priimtas galutinis teismo sprendimas.
- 30 Dėl sąvokos „ta pati veika“ Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punkte, kiek tai susiję su šios sąvokos reikšme, nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, tad ji visoje Sąjungoje turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai (2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *X (Europos arešto orderis – „Ne bis in idem“)*, C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 70 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Be to, ši sąvoka turi būti aiškinama kaip reiškianti vien materialinę veikų pusę ir apimanti visas konkrečias, neatskiriamai tarpusavyje susijusias aplinkybes, neatsižvelgiant į teisinį šių veikų kvalifikavimą ar saugomą teisinį interesą (2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *X (Europos arešto orderis – „Ne bis in idem“)*, C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 32 Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad faktinių aplinkybių tapatumas suprantamas kaip konkrečių aplinkybių, atsiradusių dėl įvykių, kurie iš esmės yra tie patys, nes juose dalyvauja tas pats asmuo ir jie neatskiriamai tarpusavyje susiję laiko ir erdvės atžvilgiu, visuma (2023 m. kovo 23 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Išlyga dėl „ne bis in idem“ principo)*, C-365/21, EU:C:2023:236, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 33 Vis dėlto *ne bis in idem* principas netaikomas, kai nagrinėjamos faktinės aplinkybės yra ne identiškos, o tik panašios (2023 m. kovo 23 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Išlyga dėl „ne bis in idem“ principo)*, C-365/21, EU:C:2023:236, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 34 Be to, vien aplinkybės, jog tam tikrame teismo sprendime nurodyta su kitos valstybės narės teritorija susijusi faktinė aplinkybė, nepakanka norint konstatuoti faktinių aplinkybių tapatumą. Taip pat reikia patikrinti, ar siekdamas konstatuoti, kad padaryta nusikalstama veika, nustatyti dėl šios veikos persekiojamo asmens atsakomybę ir prireikus skirti jam sankciją tą sprendimą priėmęs teismas iš tikrųjų nusprendė dėl tos faktinės aplinkybės, todėl ši nusikalstama veika turėtų būti laikoma apimančia šios kitos valstybės narės teritoriją (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *Nordzucker ir kt.*, C-151/20, EU:C:2022:203, 44 punktą).
- 35 Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl faktinių aplinkybių, turi nustatyti, ar nagrinėjamu atveju veikos, dėl kurių priimtas Portugalijos teismo sprendimas, yra tos pačios, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 30–34 punktus, kaip ir tos, dėl kurių Ispanijos teismai priėmė galutinį sprendimą. Vis dėlto Teisingumo Teismas gali tam teismui pateikti Sąjungos teisės aiškinimo gaires dėl veikų tapatumo vertinimo (2023 m. kovo 23 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Išlyga dėl „ne bis in idem“ principo)*, C-365/21, EU:C:2023:236, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 36 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad prašomas perduoti asmuo Portugalijoje pakartotoje Ispanijoje vykdytą sukčiavimą. Nors tai yra veikla pagal tą pačią schemą, vis dėlto ji buvo vykdoma per skirtingus juridinius asmenis, iš kurių vienas buvo susijęs su sukčiavimu Ispanijoje, o kitas – su tokia veikla Portugalijoje. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad atitinkamai Portugalijoje ir Ispanijoje padarytų veikų sutapimas yra tik epizodinis, nes sukčiavimas Portugalijoje tęsėsi po to, kai buvo pradėtas tyrimas

ir nutraukta veikla Ispanijoje. Taip pat pasakytina, kad nukentėję asmenys skiriasi. Vadinasi, Ispanijoje ir Portugalijoje vykdyti sukčiavimo atvejai nėra neatskiriama tarpusavyje susiję. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad Ispanijos teismo sprendimas susijęs su Ispanijoje vykdytu sukčiavimu, dėl kurio nukentėjo šioje valstybėje narėje gyvenantys asmenys, o Portugalijos teismo sprendimas priimtas dėl Portugalijoje vykdyto sukčiavimo, dėl kurio padaryta žala toje valstybėje narėje gyvenantiems asmenims.

- 37 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad veikos, dėl kurių priimti Ispanijos ir Portugalijos teismų sprendimai, nėra tapačios, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nurodyta aplinkybė, kad Ispanijoje ir Portugalijoje padarytos nusikalstamos veikos pagal Ispanijos teisę turi būti kvalifikuojamos kaip „tęstinė nusikalstama veika“, negali paneigti šios išvados, nes pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punktą veikos turi būti vertinamos remiantis objektyviais požymiais, o tai, remiantis šio sprendimo 31 punkte nurodyta jurisprudencija, nepriklauso nuo jų teisinio kvalifikavimo pagal nacionalinę teisę.
- 38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 3 straipsnio 2 punktą turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdyti valstybės narės išduotą Europos arešto orderį, kai dėl prašomo perduoti asmens kitoje valstybėje narėje jau yra priimtas galutinis teismo sprendimas ir šis asmuo joje atlieka laisvės atėmimo bausmę už tame sprendime konstatuotą nusikalstamą veiką, jeigu išduodančiojoje valstybėje narėje vykdomas šio asmens baudžiamasis persekiojimas už tą pačią veiką; siekiant nustatyti, ar veika yra „ta pati“, nereikia atsižvelgti į atitinkamos nusikalstamos veikos kvalifikavimą pagal vykdančiosios valstybės narės teisę.

Dėl antrojo klausimo

- 39 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tuo atveju, jei reikėtų atsisakyti vykdyti nagrinėjamą Europos arešto orderį remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktu, o ne šio pagrindų sprendimo 3 straipsnio 2 punktu, pagal Chartijos 45 straipsnį ir 49 straipsnio 3 dalį, t. y. nuostatas, kuriose atitinkamai įtvirtinti laisvo judėjimo ir bausmių proporcingumo principai, siejamas su Pagrindų sprendimu 2002/584, Pamatiniu sprendimu 2008/675 dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose ir Pamatiniu sprendimu 2008/909 dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo, draudžiamos nacionalinės teisės normos, pagal kurias neleidžiama skirti vienos bausmės už visas veikas, kurios gali būti kvalifikuojamos kaip „tęstinė nusikalstama veika“, padaryta Ispanijoje ar kitoje valstybėje narėje, ir nėra nacionalinio bausmių subendrinimo mechanizmo, kurį būtų galima taikyti šios kitos valstybės narės teismų skirtoms bausmėms, kurios turi būti vykdomos Ispanijoje.
- 40 Ispanijos vyriausybė ginčija antrojo klausimo priimtinumą, motyvuodama tuo, kad pagrindinėje byloje turi būti priimtas apeliacinės instancijos sprendimas dėl nagrinėjamo Europos arešto orderio vykdymo, o atsisakius jį vykdyti ir išipareigojant Ispanijoje vykdyti Portugalijoje skirtą bausmę, pasekmės, susijusios su Portugalijos teismo sprendimo pripažinimu, prireikus būtų nagrinėjamos per naują procesą. Be to, prašomas išaiškinimas yra pernelyg ankstyvas, nes Ispanijos vykdančioji teisminė institucija dar nepriėmė jokio galutinio sprendimo dėl Portugalijos teismo sprendimo pripažinimo ir vykdymo Ispanijoje. Tik priėmus šį sprendimą kils klausimas, ar atitinkamai Ispanijoje ir Portugalijoje skirtos bausmės turėtų būti kaip nors adaptuotos.

- 41 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatytas procesas yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, suteikianti Teisingumo Teismui galimybę pateikti nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną sprendimams tų teismų nagrinėjamosiose bylose priimti. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamiosios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl būtinybės veiksmingai išspręsti ginčą (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 30 d. Sprendimo *Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir kt.*, C-72/22 PPU, EU:C:2022:505, 47 ir 48 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 42 Teisingumo Teismas negali priimti sprendimo dėl prejudicinio klausimo, kai akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku arba iškelta problema yra hipotetinė (2023 m. sausio 19 d. Sprendimo *Unilever Italia Mkt. Operations*, C-680/20, EU:C:2023:33, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 43 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismui buvo pateiktas prašymas pateikti informacijos ir paprašyta patikslinti, kaip, jo nuomone, antrasis klausimas susijęs su jo nagrinėjama byla, ir dėl kokios priežasties atsakymas į šį klausimą yra būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.
- 44 Atsakydamas į tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad galimos prašomo perduoti asmens nuteisimo Ispanijoje pasekmės Portugalijos teismo sprendimo vykdymui Ispanijoje nebus nagrinėjamos jo nagrinėjamoje byloje ir kad tuomet, kai sprendimas neperduoti šio asmens taps galutinis, bus pradėtas kitas teismo procesas dėl Portugalijos teismo sprendimu skirtos bausmės vykdymo Ispanijoje.
- 45 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad klausimas, kokias pasekmes prašomo perduoti asmens nuteisimas Ispanijoje sukelia Portugalijos teismo sprendimo vykdymui Ispanijoje, kils tik tada, kai bus priimtas sprendimas dėl šio teismo sprendimo pripažinimo, todėl šio klausimo dar nekyla pagrindinėje byloje, kuri susijusi su nagrinėjamo Europos arešto orderio vykdymu arba atsisakymu jį vykdyti.
- 46 Vadinasi, atsakymas į antrąjį klausimą nėra būtinas tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje, todėl šis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2002 m. birželio 13 d. Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 3 straipsnio 2 punktą

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį draudžiama vykdyti valstybės narės išduotą Europos arešto orderį, kai dėl prašomo perduoti asmens kitoje valstybėje narėje jau yra priimtas galutinis teismo sprendimas ir šis asmuo joje atlieka laisvės atėmimo bausmę už tame sprendime konstatuotą nusikalstamą veiką, jeigu išduodančiojoje valstybėje narėje vykdomas šio asmens baudžiamasis persekiojimas už tą pačią veiką; siekiant nustatyti, ar veika yra „ta pati“, nereikia atsižvelgti į atitinkamos nusikalstamos veikos kvalifikavimą pagal vykdančiosios valstybės narės teisę.

Parašai.